

טיפת מזל // נוגה דוידסון

בידאו 'שער הרחמים' מתועד קמע מטקם יום השואה כמועדון יום לקשישים. העבודה הזו מדכדכת מהרבה סיבות. בעוד המדריכות מורות על האווירה הנדרשת באמצעות השיר העצוב והבעתן הרצינית, קבוצת הקשישות יושבת קפואה אל מזל "תפאורת" הטקס. פלקט שתלוי על שלט המזגן ולוגו של מקרן המרצד על לוח מחיק. הוידאו אמנם נדמה כחריג בתערוכה "טיפת מזל" אבל הוא נותן את המון לקריאת שאר העבודות. הוא מחדיר לתערוכה חמצן מציאותי ובלתי מטאפורי בעליל ומבהיר לצופה שלמרות שיש כאן הרבה הומור וסרקזם - זוהי לא תערוכה מצחיקה.

העמוד במרכז הגלריה הוא חיקוי גם של העמודים התומכים בטרמינל הנוסעים המשופץ של נמל התעופה בן גוריון. שיפוץ הטרמינל נועד מן הסתם להקנות לנמל התעופה הישראלי רושם של מכובדות, כמעין תמונת יח"צ של המדינה, והעמודים התומכים בטרמינל עוצבו ברוח מטרה זו, אמנם ספק אם מרבית הנוסעים העוברים בטרמינל מעניקים להם תשומת לב כלשהי- תפקידם פונקציונלי. כאן בגלריה לעומת זאת, העמוד הוא אחד ויחיד- הוא נהיה עבודה מונומנטלית, הוא נהיה הפיל שבחדר. הפער בין הכבוד ותשומת הלב שהוא דורש מעצם הגודל שלו (הוא מורכב מכ- 500 יחידות עץ), מהיחס הפשוט בינו לבין גודל שאר האובייקטים בחלל, לבין ההבנה המשמימה שהוא בסך הכל עמוד תומך פונקציונלי- מייצג את חוסר הפרופורציונליות שמתקיימת בתערוכה כולה. את פעולות הניפוח והוצאת האויר שעברו כל אחד ממושאי היצירות- הגדול הופך לקטן, העיקר לטפל, היפה למכוער, המכובד למנוחך, המצחיק לעצוב ולהיפך.

עבודות הפיסול הקטנות בתערוכה מתחקות אחר סגנון פסלי חוצות הנפוצים בכיכרותיה ואיי התנועה של ערי ישראל. מרקוביץ' למעשה מפרק בעבודות אלה את הדי אן איי האסתטי של הפיסול הישראלי הנפוץ והפופולארי ביותר. פיסול שהוא לרוב גדול מימדים, עשוי מחומרים כבדים כמו אבן ופלדה, פיסול שנועד למלא שטח במובן הכי מילולי- יש כיכר + אגף לטיפוח פני העיר = מזמינים פסל ענק שיוצב במרכז הכיכר. כמו השיר שמשמיעים לקשישות, כך פסלי הכיכרות הם לא יותר מסימון וי על "פעילות למען התרבות". וכשפסלים מאסיביים שכאלה הופכים לגרסאות מגומדות ומאולתרות, לגביעי ניצחון עלובים, למשקולות נייר זולות מחנות 'מתנות לגבר', הם גם הופכים לשיקוף כיצד חיקוי זול, חיקוי מנוחך מרוב שהוא לא משכנע- חושף עד כמה מנוחך המקור.

בידאו השני בתערוכה, 'Fountain of Things' שמף ג'אנק אינסופי נשפך ממזרקה העומדת ברחבה של מרכז מסחרי. כמו פילטר שפולט החוצה את העודף הבלתי נחוץ שמצטבר בכית מודרני ממוצע, בעבודה זו יש התייחסות לרובדים קפיטליסטיים רחבים מההקשר המקומי. יחד עם זאת האופן האלים בו המזרקה מקיאה את החפצים, מחדדת את עוצמת המיאוס מההבטחות הריקות שמרקוביץ' דן בהם בעבודות האחרות בתערוכה.

הבטחות אשר מופרות בחוסר התיאום בין האידאה של מדינת ישראל לבין איך שהכל נעשה פה הלכה למעשה. כלומר, גם כשמתכננים פה משהו שאמור להיות מרשים וייצוגי, התוצאה הסופית נתונה לאילוצי תקציב, לסחבת בירוקרטיה ויותר מהכל, לתרבות החפיניקית של הישראלים. העמוד מנתב"ג, פסלי הכיכרות, המזרקה וטקס יום השואה, כולם אמורים להיות ייצוגים של מכובדות ובמקום זה הם ייצוגים של רישול, של ויתורים, של "לעשות בכאילו". הם גרסת השוק, החיקוי של הדבר האמיתי, הם תרבות סוג ב', תרבות יום א'. הם מייצגים כוונות גדולות, יפות וראויות שהתרוקנו מתוכן כשלב הביצוע.